

- **Meditatie**
- Ambtelijke praktijk
- **Bijbelstudie**
- Kerkelijk actueel
- **Boekbespreking**

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Meditatie

Simeon heeft de vervulling van de belofte aan hem geschonken mogen beleven. Hij zou niet sterven eer hij de Christus des Heeren zou zien.

*Zie, Deze wordt
gezet tot een val
en opstanding
veler in Israël, en
tot een teken dat
wedersproken zal
worden.*

Lucas 2:34b

Hij heeft de Christus des Heeren gezien. Door de Geest kwam hij in de tempel. Daar in de tempel mocht hij het Kindeke in zijn armen nemen, de Heere loven en zeggen: Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken; een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël. Dan gaat Simeon nog apart het woord richten tot Maria. Hij zegt tot haar: Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden.

In deze woorden mag Simeon een profetie uitspreken. Hij mag zeggen wat er in de toekomst zal gaan gebeuren. Hij mag zeggen wat dit Kindeke zal wedervaren. Het moet niet zo gezien worden dat de heidenen zullen vallen en dat het volk Israël staande zal blijven, maar de scheidslijn loopt dwars door de heidenen en Israël heen. "Tot een val veler in Israël." We hebben hierbij te denken aan wat we vinden opgetekend in Jesaja 9:14 Dan zal Hij (ulieden) tot een heiligdom zijn; maar tot een steen des aanstoets en tot een rotssteen der struikeling den twee huizen Israëls, tot een strik en tot een net den inwoners van Jeruzalem. Ook de apostel Paulus schrijft erover in zijn brieven. "Tot een val veler in Israël." Om te

vallen moet men eerst staan. Nu is staan het beeld van hoogmoed. Het geeft aan het trots zijn op eigen macht, het zich verheffen op eigen kracht, het vertrouwen op eigen inbeelding. De priesters en de schriftgeleerden zullen een dodelijke vijandschap aan de dag leggen tegenover de Zaligmaker. Hij zou door hen verworpen worden. Zo zal duidelijk worden dat de Gekruisigde voor de joden een ergernis is en voor de Grieken een dwaasheid (1 Corinthe 1:23). Velen van de kerk van het Oude Verbond zullen zich aan Hem ergeren, niet willen weten van de leer van vrije genade. Zij willen staan in eigen kracht. Daarom zullen zij ten val komen. Zij zullen ternedergeworpen worden. Zij zullen van hun hoogte afgestoten worden. Dat zal gebeuren omdat zij zich aan de Christus gestoten hebben. Velen uit het oude bondsvolk Israël zullen zo het oordeel over zich halen.

Hier mag Simeon er al over spreken. Calvijn zegt dat Maria deze waarschuwing nodig had opdat zij zich niet te zeer over het gelukkig begin verheugen zou (gelijk men gewoonlijk doet) en daardoor minder geschikt zijn om tegen een mogelijken treurigen afloop der zaak bestand te wezen. Tevens ook, opdat zij de hoop niet zou voeden, dat Christus met eenparige toejuiching door het volk begroet zou worden, maar liever met onoverwinnelijke heldenmoed wapenen tegen vijandschap

en bespottung. Zo dient Gods volk zich nog te wapenen tegen het ongeloof der wereld. De wereld immers is wederspanning tegen de Christus. Wat zal dit ook niet geweest zijn voor de Christus? De kerk van het Oude Verbond heeft Hem merendeels verworpen. De leidslieden dier kerk gingen daarin voorop. Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël. Dat is de andere zijde.

Opstanding. Om op te staan moet men eerst liggen. Dat liggen duidt aan: besef van ootmoed, kennis van eigen nietigheid, schuld en verlorenheid, kennis van de diepe val in Adam, kennis van de doodstaat. Het houdt in dat men in het stof der verootmoediging neerbuigt voor de Heere.

Dat ootmoedig gemaakte, dat in zichzelf verlorene, dat zal nu behouden worden. Dat zal mogen opstaan uit de verlorenheid en die ellende. Het in het stof gebogene wordt opgericht door de werking des Heiligen Geestes. Voor hen is het Woord Gods een reuke des levens ten leven en niet een reuke des dood ten dode. Voor hen is Christus de hoeksteen.

Wat een zaak is dat: mogen opstaan tot een nieuw leven door de werking des Heiligen Geestes. Mag u daar door genade deel aan hebben?

Dan volgt er nog: en tot een teken dat wedersproken zal worden. In Handelingen 28:22 staat dat het bekend is dat het christendom overal tegengesproken wordt, zowel bij joden *als bij heidenen*. Is dat niet tot op de dag van vandaag het geval? Velen stoten zich aan

*Zo dient Gods
volk zich nog
te wapenen
tegen het
ongeloof der
wereld.*

de Christus. Velen preken dingen die in strijd zijn met de leer van vrije genade en doen dingen die in strijd zijn met de leer van vrije genade.

Waar behoren wij nu bij? Want daar gaat het om. Behoren wij bij *hen* die nog staan in eigen kracht? Behoren wij bij hen die nog staan in eigen vrome kracht? Net als de Farizeeën en de schriftgeleerden?

Willen wij niet weten van de leer van vrije genade? Dan zullen we zeker ten val komen. Dan zullen we zeker neergeworpen worden. Dan zal Christus voor u zijn tot een val.

Laten we smeken om de bearbeiding des Geestes eer het voor eeuwig te laat is.

Kent u door genade iets van eigen nietigheid, schuld en verloren-

heid? Kent u iets van dat buigen in het stof der verootmoediging voor de Heere? Mag u ook iets kennen van opstaan tot een nieuw leven?

Dan mag het voor u op Gods tijd gelden: Nu laat Gij, Heere! Uw dienstknecht (dienstmaagd) gaan in vrede naar Uw woord.

A. van Heteren

Ambtelijke praktijk

Hoe in de samenleving?

Titus 3:1-3

In hoofdstuk 2 van de brief aan Titus heeft Paulus enkele gedragsregels gegeven voor in de gemeente, in hoofdstuk 3 van deze brief wijst hij erop hoe de houding moet zijn buiten de gemeente. Hoe het behoort te zijn in de samenleving. Wat hij nu aangeeft is bestemd voor heel de gemeente.

In hoofdstuk 2 had hij het over verschillende groepen en hun taak, maar nu niet. Waar hij op aan dringt behoort gedaan te worden door ouderen en jongeren. Als gemeenten maakt men immers

deel uit van de gemeenschap. Dat mag nimmer vergeten worden. Ook nu niet. We staan niet alleen op de wereld. We zijn een deel van het geheel. We staan als gedoopten onder onze medeburgers.

Gedoopt in de Naam van de drie-enige God. Die werkelijkheid heeft onze Schepper, de Verbondsgod, Zelf gewild en daarom bevolen. Wat dat betekent kunnen we weten. Althans zo behoort het te zijn. Niemand mag ontaarden en worden tot een gedoopte heiden. Gedeeltelijk of geheel gelijkvormig aan de wereld. Er zij bijzonder in onze tijd van normloosheid en van wetteloosheid veel gebed voor standvastigheid en het laten zien van onze christelijke levenshouding op de plaats in de samenleving. Wat nu Paulus bijzonder de Romeinen voorgehouden heeft en waartoe hij opriep, daarmee komt hij ook tot Titus. Als voorganger heeft hij deze taak. Vermaan hen dat zij aan de overheden en machten onderdanig zijn en dat zij hun gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn. In dezelfde geest als Paulus heeft Petrus geschreven aan de christenen in Klein-Azië. Er werden geen anarchistische neigingen bemerkt in de gemeenten. Wel waren die er op het eiland Kreta. En de stelregel was praktijk: waar je mee omgaat, daar kun je door besmet worden. Wanneer de tekst daartoe aanleiding geeft moet het in de prediking gebeuren waartoe Paulus aanspoort: naar voren komen. Wanneer de catechisatieles in gaat op het vijfde gebod dan gaat het als vanzelf over onze houding tot de overheid. Tot de overheidspersonen en allen die over ons gesteld zijn. Dat behoort niet tot het ver-

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over Lukas 2:34b 'Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden.' Ds. M.C. Tanis schrijft over Titus 3:1-3 'Hoe in de samenleving'. Ds. P. Roos levert een bijdrage over het onderzoek dat door het LCJ is uitgevoerd onder de jeugd. Ds. P. den Butter schrijft verder over koning Josafat en een column getiteld 'Zwaard'. Ds. K. Hoefnagel beantwoordt enkele vragen over 1 Korinthe 7.

Jaaroverzicht

In het eerste nummer van het jaar 2010 is het jaaroverzicht over 2009 opgenomen. Op heel nauwgezette wijze heeft br. G. Koffeman uit Urk dit overzicht voor ons samengesteld. We zeggen hem daarvoor heel hartelijk dank en hopen dat hij dit werk ook in het nieuwe jaar weer zal kunnen en mogen doen.

Nieuwe lay-out

We beginnen zoals u kunt zien met een nieuwe vormgeving van ons blad. We hopen dat u dit kunt waarderen. Het spreekt vanzelf dat de inhoud ongewijzigd blijft. Zegene de Heere de uitgave van ons blad.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 21 januari verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 14 januari.

AvH

leden. De onderwerping aan de overheid en aan het gezag is geen overbodige herinnering. De geest van verzet en ongehoorzaamheid is er en die is zelfs zeer sterk. Hoe men staat tegenover gezagsdragers leest en hoort men regelmatig. Zelfs op scholen. Het hieltje lichten van docenten die niet zo'n orde kunnen houden kan zo'n prettig iets zijn. Het catechisatie uur kan erbij betrokken worden. En dan de reactie van sommige ouders. Doet mijn jongen, doet mijn dochter dat? Hoe komt u erbij. Of de opmerking: die docent moet maar vertrekken. Of: wij waren op school ook niet zo braaf. Het getij keert zich wel. Om de houding kan Gods Naam zo gelasterd worden. De conclusie is: laten die refo's hun godsdienst maar opbergen. Een treffende zaak. Gelukkig zijn er veel getrouw. In woord en daad. Die getrouwen, bijzonder jongeren, hebben steun nodig. Ambtsdragers, laat het blijken. Op verschillende plaatsen zijn jeugdouders. Een goede zaak. Maar is er regelmatig contact met de oudere jeugd? Met de studerende jeugd? Verschillenden staan op een universiteit in de branding. Christenen lijken een gevaar te worden voor de samenleving. Soms worden ze op één lijn gesteld met starre moslims. Er wordt wat gehoord en soms zelfs gedaan. Het is niet gemakkelijk in de samenleving. Gode zij dank mogen we het Woord des Heeren bezitten wat een richtsnoer kan zijn voor het leven van elke dag. Het geef ook de juiste levenswijze en de oprechte levenshouding aan.

Opdracht

Paulus spoort Titus aan om de christenen te vermanen tot onderdanigheid en gehoorzaamheid. Waar Paulus op wijst ligt gegrond in het vijfde gebod. Daar dient een christen bij te leven en moet het in praktijk brengen. Het leven van Jezus op aarde was steeds in overeenstemming met het vijfde gebod. Het eren was zelfs Zijn leven. Nu weten we dat er begrenzing is aan de gehoorzaamheid. Zelfs aan onderdanigheid. Wat duidelijk in strijd is met Gods heilige wet moet leiden tot de zaak of hou-

ding van Gode meer gehoorzaam te zijn dan de mensen. Die zaak wordt op verschillende bladzijden in de Heilige Schrift beschreven. Denk aan Naboth (1 Koningen 21) en Petrus en de apostelen (Hand. 5:29). Het daad christen-zijn mag niet vergeten worden!

Daad christenheid

Er moet de bereidheid, de inzet zijn te komen tot alle goed werk. Goede werken mogen de christen niet vreemd zijn. Dienstverrichting naar het Woord mag niet ontbreken. Maar daar behoort meer bij. Paulus schrijft : dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, maar bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende tegen alle mensen (vs. 2). Hoe het intermenselijk verkeer moet zijn wordt duidelijk onder de aandacht gebracht. Het is bijzonder nodig voor het leven op het eiland Kreta. De maatschappelijke situatie op Kreta liet wat te wensen over. Volgens een geschiedschrijver waren er toen onlusten, moordpartijen en burgeroorlogen. Er waren onrechtvaardige ondernemingen, bedrieglijke karakters. Overheidspersonen vielen daar niet buiten. Door hun christelijke inbreng in de samenleving zou de houding van de christenen bevruchtend kunnen werken. Gelovigen mogen niet lasteren. Het negende gebod moet in praktijk gebracht worden. Daarom geen ruzie zoeken. Agressiviteit mag de toon niet aangeven. Zelfbeheersing is noodzakelijk. Het christen-zijn kan zo gesmaad worden wanneer men zich zelfs om kleine dingen laat gelden. Er moet zijn bescheidenheid, inschikkelijkheid, een zachtmoedige karakterhouding in de samenleving. Dat is een edele karaktertrek waarin iets schittert van Christus Zelf. Hij was zachtmoedig. Jezus zegt zelfs: Leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart (Matth. 11:29). Wanneer nu Paulus dit alles voorhoudt en daartoe zelfs oproept, dan is dit geen zedelesje maar christelijke ethiek. Wat in het leven niet mag ontbreken. In prediking en pastoraat daarop ook nu te wijzen is noodzakelijk daar vrije meningsuiting en een

vrij leven worden gepropageerd en een leven van zelfbepaling. Het in praktijk brengen van de christelijke levensstijl mag nooit leiden tot zelfverheffing. Ieder christen mag zijn afkomst niet vergeten. Of is dit alleen voor de buurman? Staat het woord eertijds in het vergeetboek? Laten we onthouden dat het oordeel van de Heere niet alleen gaat over daden en woorden maar ook over onze gedachten en begeerten. Een ontzettende werkelijkheid wordt door Paulus beschreven. Laten we lezen. Want ook wij waren eertijds onwils, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerten en wel-lusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende (vs. 3). Zo waren wij allen, zegt Paulus. Van huis uit. Wordt het nog gehoord van de preekstoel met insluiting? Paulus sloot zich zelf niet buiten. Hij was een wetsgetrouwe jood. Maar door de Godskennis en zo de zelfkennis ging hij zich rangschikken onder de zondaren. Hij zag zichzelf als de voornaamste en beleed dit. Paulus wist wat Jezus tot de rijke jongeling zei. Niemand is goed dan Één namelijk God. Te vrezen is dat dit bij ambtsdragers ontbreekt. Predikanten kunnen afgeven op gearriveerdheid en niet onterecht. Maar wat kan men lezen of horen. Gemeente, kent u dit, als u of jij dat niet kent, dan... Het gaat maar over de gemeente of over de lezer(es). Maar hoe is het met de dominee zelf? Weet die van insluiting? Ook van de verloren staat? Van een eertijds? Een echte dienaar weet van zonde en genade. Van duisternis en licht. Van kastijding en bevrijding. Van verlorenheid en zaligheid. Dat is noodzakelijk voor het ambtelijke werk.

M.C.Tanis

Door hun christelijke inbreng in de samenleving zou de houding van de christenen bevruchtend kunnen werken. Gelovigen mogen niet lasteren.

Van de administratie

Bij het verschijnen van het eerste nummer van de 45e jaargang willen wij nog de lezers Gods onmisbare zegen voor het reeds begonnen nieuwe jaar toewensen.

Wij hopen, dat u Bewaar het Pand weer met genoegen zult lezen en dat het gezegend mag worden in uw persoonlijke geestelijk leven.

De abonnementsprijs voor dit jaar is vastgesteld op € 12,50 per jaargang.

Overbetalingen en giften worden daarnaast zeer op prijs gesteld.

Zoals bekend liggen de werkelijke kosten vele malen hoger en wij zijn dan ook erg blij, met de vele abonnees, die naast het abonnementsgeld dit ook doen.

Wij willen op deze plaats al die abonnees, stichtingen en bedrijven hartelijk dank zeggen, die dat in het afgelopen jaar weer gedaan hebben.

Wij hopen, dat u ons in dit jaar wederom zult willen helpen.

De Stichting Bewaar het Pand is erkend als een ANBI stichting wat inhoudt, dat uw gift aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting.

In D.V. februari zal de acceptgiro voor het abonnementsgeld van het jaar 2010 weer aan u worden gestuurd.

Abonnees die op elektronische wijze betalen, kunnen dit uiteraard op deze manier doen.

Een vriendelijk verzoek voor onze abonnees in Canada en Noord-Amerika. Wilt u ons liever geen cheques of contant geld sturen. De kosten voor het omwisselen hiervan zijn dermate hoog, dat er van de abonnementsprijs niets overblijft en dat wij bij moeten betalen. Voor deze abonnees is het contactadres nog steeds: de heer M. Sommer, 980 Sawmill Road, RR2 Ancaster L9G 3L1, Ontario Canada tel no. 9057654195. Aan hem kan het abonnementsgeld en evt. giften worden overgemaakt en kunnen adreswijzigingen worden doorgegeven.

Degenen die verleden jaar een geschenk- of proefabonnement hebben gekregen voor een jaar en waarvan deze periode nog niet is verstreken, zijn uiteraard niet verplicht om nu al het abonnement te betalen.

Met hartelijke groet, P.J. Boers

Kerkelijk actueel

Kerkjeugd

Hoe is het met de jeugd van onze kerken? Het LCJ stelde in 2008 een onderzoek in naar het geestelijk gehalte van onze jongens en meisjes. Inmiddels zijn de resultaten bekend gemaakt en werden deze ook van commentaar voorzien. Vanwege de relatie die er bestaat tussen het LCJ en onze gemeenten, wil ik niet aan deze belangrijke zaak voorbijgaan. Het gaat om onze jonge mensen en hun belangen gaan ons ter harte. Daarbij gaat het ook om degenen die hun tijd en aandacht geven aan het werk onder de jongeren.

Onderzoeken als deze kunnen een verkeerd doel dienen; het (negatieve) resultaat kan als een stigma, als een stempel op de gehele jeugd gezet worden. Allen worden dan over één kan geschoren en dat kan een eventueel negatief gevolg hebben. Als een onderzoek aangeeft dat 90% van de jeugd naar popmuziek luistert, kan het makkelijk leiden tot nog meer pop, want jongelui zeggen nu eenmaal al

snel: ze doen het allemaal. Daarom moet een dergelijk onderzoek wel met wijsheid en beleid worden aangepakt. Deze enquête is een geslaagde poging om zicht te krijgen op de gesteldheid van de jeugd. Van "de" jeugd kan nauwelijks gesproken worden, want een deel behoort tot de grijze muizen en een ander deel heeft de enquête helemaal niet ingevuld. Een deel blijft dus onder water,

maar ook dat kan wel weer een teken van een bepaalde houding zijn. De opzet van dit onderzoek is goed. Er worden aanbevelingen gedaan aan ouders, predikanten, kerkenraden en jeugdleiders. Illustratief is ook de praktische stem van enkele jongeren, die over de betreffende onderwerpen hun mening geven.

U kent wellicht het beeld van een half glas water. Je kunt zeggen: het is half vol of je kunt zeggen: het is half leeg. Dat geeft een verschillende benadering aan. Het een is meer positief, het andere meer negatief. Zo is het ook hier. Ik volg graag de methode van het halfvolle glas. In ieder geval kan men de uitkomsten niet alleen als teleurstellend typeren. Het zit er zeker in, maar er zijn absoluut ook lichtende randen aan de donkere lucht. Het is maar net waar we van uitgaan. Als de natuurlijke mens niet begrijpt de dingen die Gods Geest leert, dan zijn er meevalers; als we uitgaan van de ideale gemeente, dan zijn er tegenvalers. We willen realistisch blijven. Calvijn zegt ergens dat 10% van zijn gemeente gehouden mocht worden voor levende leden. Ik kan niet nagaan of deze opmerking structureel is voor hem, maar hij zegt het wel en het maant ons tot nuchterheid.

Zo bezien vallen deze resultaten niet tegen. Globaal genomen kan men zeggen dat er een serieuze kern is onder onze jeugd. Dat is een dankbare constatering in een tijd waarin jongelui aan zware verzoeken zijn blootgesteld. Een aanzienlijk deel kerkt tweemaal, bidt dagelijks persoonlijk en leest de Bijbel en begrijpt ook doorgaans de preken. Zo kennen we hoop ik allemaal een deel van de kerkelijke jeugd: er wordt waarneembaar geluisterd, er wordt soms spontaan gereageerd en het is te zien dat ze niet alleen lieflijk in de kerk zitten.

Als ik me nu eerst beperk tot deze hoopvolle tekenen, concludeer ik dat jeugdwerk en catechese niet onvruchtbaar zijn gebleven. Wat ouders in de opvoeding besteden aan hun kinderen, blijft lang niet altijd ongezegd. Daaruit mogen zij moed scheppen. Veel ouders

gaan volgens deze gegevens ernstig om met de taak van de opvoeding.

Ook de predikanten hoeven hier geen moedeloos gevoel aan over te houden. Gerekend naar het aantal volwassenen die aangeven een preek niet te begrijpen, is het verblijdend dat jonge mensen daar anders in staan. Ook jeugdwerkleiders moeten maar ijverig doorgaan met hun verenigingsstaken. Ik hoorde van enkelen dat zij na de bijeenkomst in Gorinchem met enige teleurstelling terugkeerden naar huis: Moeten we nu nóg meer doen? Maar dat is absoluut niet de enig mogelijke reactie. Ik merk ook op dat het werk van de LCJ door de jaren heen het goede doel gediend heeft. De verenigingen werden voorzien van principiële en frisse Bijbelstudies, conferenties werden op touw gezet en zodoende kwam er aandacht voor het Woord van God onder jonge mensen.

Nu zijn er ook andere opmerkingen te maken. Het glas is half leeg. Er is allereerst de “wit” aangegeven groep van hen, die zich afzijdig opstellen van kerkelijke en geestelijke betrokkenheid. Dat moet een grote zorg zijn. Dat is het voor de ouders, dat moet het ook voor de gemeente zijn. Natuurlijk liggen hier taken voor ouders en predikanten, maar ik denk zelf dat hier een taak ligt juist voor het betrokken deel van de jeugd. Als een vriend positief over de kerk spreekt tegen een afkerige leeftijdgenoot, gaat daar meer van uit dan wanneer de dominee op bezoek komt. Er ligt een mooi arbeidsveld bij de jeugdvereniging zelf om jongeren aan te trekken. We moeten verder ook beseffen dat hier werkelijk gezegd kan en moet worden dat de Heere alleen hulp en uitkomst kan geven. Het zou vreselijk zijn als we denken dat dit een gemeenplaats is. Al ons regelen en organiseren moet immers gezegend worden. In dalen van moedeloosheid zullen meerdere ouders ervan weten dat het gebed inderdaad een hart onder de riem is. Denk aan de moeder en grootmoeder van Timotheus. Vanuit die gedachte is

de prediking belangrijk en daarna dan zeker ook de catechisatie.

Daar kunnen we meer persoonlijk op de zaken van de jeugd ingaan. Daar komt toch meestal nog de gehele jeugd van de gemeente. Er liggen hier trouwens opdrachten voor de hele gemeente. Een levend lidmaat zal verdriet gevoelen bij het afdrijven van jonge mensen. Leeft die smart en dus ook het gebed onder ons voldoende? De groep die aangeeft “soms” of “regelmatig” allerlei dingen wel of niet te doen, is niet te verwaarlozen. Het lijkt me een gevaarlijke situatie. Huisbezoekers kennen de mensen ook wel, die zulke antwoorden geven. Ik kom regelmatig in de kerk, maar met welke regelmaat? Het woord “soms” houdt ons nog sterker uit de wind. Verraden deze woorden de lauwe instelling van Laodicea? Mozes zou met deze antwoorden niet veel kunnen doen. Hij stelde het heel zwart-wit: leven of dood, zegen en vloek. Er is nooit een middenweg die begaanbaar is. De weg is breed of smal. Deze jeugd is voor of tegen. Natuurlijk kunnen we het begrijpen dat er velen zijn, die er nog niet uit zijn en die aarzelen. Juist daarom moeten we oppassen dat we hen niet te hoog aanslaan. Zij hebben overtuiging nodig om de keus te doen vanuit het werk van Gods Geest. Grijp hen die wankelen ten dode, zegt Gods Woord. Deze beide categorieën vragen aandacht. Nogmaals: Denk hier aan de hele gemeente. Niet alleen de jeugdouderling of de predikant of de ouders, maar laat hier de kracht van een gemeente uitkomen!

Zijn er meer harde signalen te horen?

Er is reeds door meerderen op gewezen, dat ethische consequenties betreffende de levenswandel vrij algemeen worden verwaarloosd. Daar sta ik wel van te kijken. Dit is zeker verontrustend mede gezien het feit dat velen ook weer in de mening verkeren dat zij kinderen van God zijn. Het zal er niet aan liggen dat jonge mensen niet weten wat verkeerd is; het zal eraan te wijten zijn dat ze de consequenties niet willen trekken

of ook dat zij er liever makkelijker over denken. Er wordt gretig gebruik gemaakt van internet, de media houden de jeugd in hun greep. Dat doet denken aan de tijd voor de zondvloed. Jongelui hebben altijd in de zuigkracht van de wereld gestaan, maar het gevaar is nu dat ze de bakens hebben verzet. Gods Woord zegt dat er zijn die het goede kwaad noemen en het kwade goed. Het zal te wijten zijn aan de draaikolken van het moderne leven. Maar hier past toch geen machteloos schouderophalend gebaar alsof dat nu eenmaal een feit is. De poorten der hel zullen de gemeente niet overweldigen, zo heeft Christus gezegd. Dat geldt ook nu nog. Het kan meer het gevolg zijn van het feit, dat er gemeentebreed geen duidelijke lijnen meer getrokken worden. Als we oordelen dat bijvoorbeeld TV niet onder de belangrijkste zaken valt en als internet met open armen ingehaald wordt, dan liggen daar oorzaken, waarom de jeugd ontspoord. De invloed van muziek en beeld nemen we niet ernstig genoeg. Het is te makkelijk aanvaard onder ons. Het woord makkelijk is niet het goede woord. De media zijn binnengekomen vanuit verlegenheid van de ouders en door de listen van de duivel zelf! Krijgen we hier niet de rekening gepresenteerd van een te open beleid naar de wereld?

Dan zijn er ook de ruime aantallen van hen die menen dat God hun Vader is. Deze groep zal ook aangeven de preken te begrijpen, maar dan zijn er enkele vragen te stellen: begrijpen zij de preken wel goed of begrijpen de preken hen niet goed? Waar ligt het manco? Is het trouwens wel een misvatting? Ook onder jongeren zijn er die ernstig de Heere dienen en die leven uit Gods genade. Maar de samenhang met de levensstijl die hier zichtbaar wordt, maakt ons wel voorzichtig. Het zal ook te maken hebben met het feit dat zowel de prediking alsook de identificatiefiguren meer te lijden hebben onder een algemene vaagheid. Nu mogen we ook geen rust hebben bij de gedachte dat jonge mensen zeggen nog onbekeerd te

*Jongelui
hebben
altijd in de
zuigkracht
van de wereld
gestaan, maar
het gevaar is
nu dat ze de
bakens hebben
verzet.*

*Het gaat
niet om een
krampachtige
houding,
maar het
weerspreekt
wel de trend
van deze tijd
dat alleen nog
maar totaal
andere vormen
redding
kunnen bieden*

zijn. Maar het te zijn en te denken het te zijn, geeft een grote vergissing aan. Hierin zijn onze preken wellicht niet duidelijk genoeg en ontbreken te veel de leesbare brieven waarover Paulus spreekt. Alhoewel, preken waarin de dingen wel duidelijk gezegd worden, kunnen juist het genoemde effect bewerken. Maar predikanten moeten zich wel eerlijk afvragen of onze prediking niet te algemeen en te soft bevonden wordt.

Enkele conclusies:

We spreken over jonge mensen. De jeugd is een periode in ons leven, waarin mensen groeien naar volwassenheid en naar bestendigheid. We kunnen geen huizen bouwen op de uitspraken van jongeren. De strijd moet er nog overheen komen en wat zal er dan van overblijven? Dat maakt voorzichtig. De lange weg van de wijzen naar Jeruzalem zullen ze met diepe overtuiging afgelegd hebben. Toen daar later de tegenstand van Herodes duidelijk werd en de teleurstelling over de lautheid van Jeruzalem zich aandienende, kwamen ze te meer in de persoonlijke strijd. Dat is een verschijnsel dat ieder van Gods volk meemaakt. Later gaat pas blijken wat er over blijft van alles. We kunnen verder lezen in dit rapport dat jonge mensen niet persé uit zijn op allerlei kerkvernieuwend maatregelen. Het is bijvoorbeeld opmerkelijk dat de Herziene Statenvertaling door de jeugd niet massaal gebruikt wordt. Als deze al gebruikt wordt, zijn de resultaten daarvan niet

waarneembaar beter. Dit houdt geen waardeoordeel in over de HSV, maar deze conclusie vinden we in het onderzoek zelf. Laat dat ons voorzichtig maken met allerlei veranderingen die door ouderen vaak worden aangevraagd omdat de jeugd dat zo graag wil. Dat blijkt hier niet zonder meer uit. Jonge mensen kunnen blijkbaar ook heel goed omgaan met de bestaande presentatie van prediking en liturgie. Het gaat niet om een krampachtige houding, maar het weerspreekt wel de trend van deze tijd dat alleen nog maar totaal andere vormen redding kunnen bieden. Die gedachten leven niet bij de jeugd. Deze worden helaas meer aangepreft door ouderen, die daar soms nog meer behoefte aan hebben. Verrassend is ook dat de gewone schriftuurlijk- confessionele prediking de jeugd bereikt. Dat moet ons toch te denken geven. Jongeren zijn een wezenlijk deel van de gemeente. Reken ermee. Ik heb zelf in mijn Harderwijker periode meer oog gekregen voor de jeugd. Een grote gaanderij met bijna allemaal jeugd. Ik dacht dat ik de preken moest afstemmen juist ook op hen. Toch dreigt dan het gevaar dat alleen nog de simpele zaken beprekt worden. Het moet juist zo dat we de moeilijke dingen trachten eenvoudig te zeggen. Meerderen zullen die les hebben opgepakt. Geen inperking van de inhoud maar van de manier waarop het gezegd wordt. Vanuit mijn persoonlijke ervaring kan ik hier nog het volgende aan toevoegen:

In de grote stadsgemeente van Utrecht gebeurde het hoogst zelden dat er jonge mensen uit de gemeentelijke boot vielen. Juist daar gebeurde dat nauwelijks. Het bleek dat de jeugd tegen de zwarte achtergrond van de stad te meer mocht zien dat het leven met de Heere alles te bieden heeft. Daarbij kwam ook de zegen van het Reformatorisch onderwijs. Momenteel dreigt deze vorm van onderwijs echter grote verliezen te boeken. We zullen als kerken dit onderwijs kritischer moeten volgen en onze scholen de les voorhouden, die wij jammer genoeg in onze kerken al met vallen en opstaan hebben "geleerd". Het is zelfs niet denkbeeldig dat onze jongeren negatief beïnvloed worden door de mentaliteit die er heerst onder grote groepen reformatorische jongeren. Als grote aandachtspunten van dit onderzoek blijven over: de prediking in de kerk, het onderwijs op school en de opvoeding thuis. Wet en Evangelie hebben daarin beide een plaats. Zelfs beschaafde omgangsvormen kunnen niet gemist worden en getuigen van de innerlijke gesteldheid. Laten we niet alles wijten aan de gevaarlijke tijd. Wij allen zijn verantwoordelijk en wij allen hebben gezondigd. Leer jonge mensen meezingen met de dichter van ouds: Wij hebben God op 't hoogst misdaan, wij zijn van 't heilspoor afgegaan, ja wij en onze vaders tevens. Dan is er hoop!

P. Roos

Bijbelstudie

JOSAFAT - 11

2 Kronieken 20:14-17

Hartelijk en dringend, ootmoedig en gelovig heeft Josafat samen met het volk tot de Heere gebeden. Hij heeft een beroep gedaan op wie de Heere is en pleitend op Gods daden in het verleden heeft hij de nood van het heden aan de Heere voorgelegd en Hem gesmeekt om

hulp en uitkomst. Heeft de Heere naar dat roepen gehoord? Ja, dat heeft Hij. Hij luistert altijd naar het geroep van ellendigen. Hij luistert niet alleen, maar Hij geeft ook antwoord.

De Heere geeft antwoord

Het eerste antwoord van de Heere komt in de vorm van een woord; een woord dat, zoals dat zo vaak het geval is, bestaat uit een belofte

en een opdracht. Na dat antwoord in de vorm van een woord komt er ook een antwoord in de vorm van daden; daden die de gevraagde uitkomst brengen. Waarom doet de Heere het zo? Kan Hij het niet anders doen? Kan Hij niet regelrecht ingrijpen en door Zijn machtige daden de vijand vernietigen en het gevaar afwenden? Zeker kan Hij het zo doen. Door middel van een natuurramp bij-

voorbeeld. Het zou wel afdoende zijn geweest. Juda zou verlost zijn. Maar toch kiest de Heere een andere weg. Het eerste deel van Zijn antwoord is een woord en niet een daad. Daar heeft de Heere goede redenen voor.

Hij gaat verlossen; dat staat vast. Maar het behaagt Hem die verlossing op zo'n manier te bewerken dat tevens het geloof van Zijn volk zal moeten blijken. En aangezien geloof altijd iets moet hebben om in te geloven - een geloofsvoorwerp - moet de Heere dat voorwerp om in te geloven geven. Dat is dan Zijn Woord. Daar moet het volk naar horen. Daar moet het mee werkzaam zijn. Daar moet het in geloven. Zo is Gods verlossingsweg en Zijn verlossingswerk.

Hij spreekt Zijn Woord en dat Woord moet geloofd worden en door het geloof krijgt een mens dan deel aan die verlossing. Zo gaat het hier in 2 Kron. 20. Zo gaat het immers altijd. Geloven in wat God zegt; geloven in Hem Die God geeft, de Heere Jezus Christus; geloven in het Evangelie dat van Hem getuigt - dat is de wet van het Koninkrijk der hemelen. Het is waar, dat dit niet eenvoudig is. Daarom geven wij er de voorkeur aan dat de Heere maar direkt ingrijpt zonder van ons eerst geloof te vragen. Maar aan die verkeerde neiging in ons kan God natuurlijk nooit toegeven. Dat zou betekenen dat Hij ons ongeloof voor lief neemt en verontschuldigt. Dat kan Hij niet doen. Nooit zal Hij ons permissie geven om ongelovig te zijn en toch te delen in Zijn gaven.

We kunnen hier denken aan de weduwe in Zarfath bij wie Elia onderdak kreeg. De Heere beloofde haar dat Hij haar in leven zou houden in de tijd van hongersnood. Maar daarbij wilde Hij haar geloof inschakelen. Daarom gaf Hij haar elke dag genoeg voor die ene dag. Meer niet. Niet voor een hele week, maar voor één dag per keer. En elke dag moest ze weer geloven dat Hij Zijn Woord zou houden. Elke dag als de kruik en de fles weer leeg waren, moest ze erop vertrouwen dat er de volgende dag toch weer voldoende zou zijn. Haar geloof werd ingescha-

keld. Zo doet de Heere ook hier als Hij antwoord geeft op Josafats hulpgeroep. Ja, er komt een antwoord en het is ook duidelijk van Wie dat komt. In vers 14 lezen we: 'Toen kwam de Geest des Heeren in het midden der gemeente'. In vers 15 horen we iemand onder leiding van die Geest zeggen: 'Alzo zegt de Heere'. Het is de Heere tot Wie Josafat zich gewend heeft, Die nu door Zijn Geest antwoordt. Josafat en Juda mogen beleven, dat ze met een sprekend God te doen hebben. Een heel andere God dan Baäl bijvoorbeeld. Toen diens dienaren tot hem riepen, 'was er geen stem en geen antwoord en geen opmerking' (1 Kon. 18: 29). Het bleef angstig stil.

Hoe anders is het nu. Josafat heeft een God Die spreekt. Een God Die van Zich doet horen. Hij heeft Zich bekend gemaakt. Was dat trouwens niet een van de gronden waarop Josafat pleitte toen hij tot God naderde? Wat een rijkdom is het om te weten dat er een Woord van God is.

Jahaziël, Gods instrument

Bij het antwoord geven op Josafats gebed maakt de Heere gebruik van een instrument. Een heel onbekend instrument. Het is een man die als profeet geen enkele bekendheid geniet. Maar wat maakt dat uit? Als de Heere deze man dit keer gebruikt, wil Hij daarmee zeggen, dat het niet om de brenger van de boodschap gaat, maar om de boodschap.

Op zich heeft deze Jahaziël niets bijzonders. In zijn voorgeslacht zit ook niets bijzonders. De namen van zijn vader, grootvader, overgrootvader en betovergrootvader zeggen ons ook niet veel. Zacharia, Benaja, Jehiël, Mattanja, allemaal onbekende personen.

Jahaziël is een Leviët, uit de zonen van Asaf. Een dienaar in het heiligdom dus. Aan de dienst des Heeren gewijd. Maar een bijzondere reden om hem te kiezen was er voor de Heere niet, of die reden moet gelegen zijn in de naam die deze man draagt.

'Gezien door God' - dat is de betekenis van de naam Jahaziël. Als de Heere deze man aan Juda presen-

teert als degene door wie de Geest spreekt, zegt Hij in die naam al, dat Hij Juda in haar nood gezien heeft. Het volk stond daar, in de tempel. Ze hadden in zichzelf niets om op te steunen. Geheel afhankelijk waren ze en in hun afhankelijkheid stelden ze geen vlees tot hun arm. Ze hadden de ootmoedige, afhankelijke gestalte van een onwaardige zondaar. Juist in die ootmoedige gestalte heeft de Heere een welbehagen. 'Hij slaat toch, schoon oneindig hoog, op hen het oog, die nederig knielen', zo zingt een psalmist (Psalm 138). En een profeet vertolkt de stem des Heeren als hij zegt: 'Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft' (Jes. 66:2).

De Heere slaat gade, de Heere aanschouwt. Wie? Mensen die niets meer kunnen zonder Hem. Mensen die zeggen: 'Onze ogen zijn op U'. Zij die op Hem zien, ziet en aanschouwt de Heere. Hoor maar, de naam van de man die God nu tot Juda zendt is Jahaziël: gezien door God. En zij die God gezien heeft zullen nu door de Heere verlost worden. Dat mag Jahaziël verkondigen.

Hij spreekt geheel Juda aan, ook de inwoners van Jeruzalem en dan ook nog koning Josafat afzonderlijk. Ze mogen het ook allemaal met hun eigen oren horen. Wat horen ze?

Vrees niet

Allereerst horen ze wat ze niet moeten doen. 'Vreest gijlieden niet en wordt niet ontzet vanwege deze grote menigte'. Is dat niet erg gemakkelijk gezegd? Daar bij Engedi is toch maar een grote menigte vijanden en die zijn een werkelijkheid. Ja, dat is helemaal waar, maar wat betekent dat voor God? Kan Hij niet meer helpen als het aantal tegenstanders groot is? Wat betekenen getallen voor Hem? Welnu, als er voor de Heere dan geen redenen zijn om te verschrikken voor het grote aantal vijanden, zijn er voor het volk des Heeren dan wel redenen voor vrees? Daarom mag Jahaziël zeggen: Vrees niet en ontzet u niet.

Vrees is angst en ontzetting is de verlamming die het gevolg is van

Nooit zal Hij ons permissie geven om ongelovig te zijn en toch te delen in Zijn gaven.

ZWAARD

Veel stelde het ook dit keer niet voor wat ons in de diverse kerstboodschappen werd voorgeschoteld. De boodschap van onze Koningin of die van de koningin van Engeland of die van kerkvorsten als het hoofd van de Roomse of van de Anglikaanse Kerk - het kwam allemaal weer niet van de grond af of bleef hooguit een klein stukje boven het oppervlak horizontaal heen en weer vliegen. Vrede op aarde, verbetering van de onderlinge verhoudingen, een klein beetje meer sociale gerechtigheid, een hogere graad van tolerantie, en meer van hetzelfde. We hadden het al vaker gehoord. Zoek gerust maar naar iets positiefs en blijf maar vriendelijk, zeker als het over onze Koningin gaat. Maar wees wel eerlijk: van het echte Kerstevangelie klonk maar bitter weinig door. Als er zo af en toe nog iets uit dat Evangelie wordt doorgegeven dan is het zorgvuldig geselecteerd. De norm bij deze selectie is dat het de mens in zijn waarde laat. We blijven in hem geloven en daarom moet hij z'n bijdrage leveren bij het verbeteren van deze wereld.

U hoort geen staatshoofd en zelfs ook geen kerkvorst de woorden van Simeon herhalen, over het Kind dat gezet wordt tot een val en opstanding. Het woord dat Jezus eens sprak wordt eveneens angstvallig verzwegen. Dit woord: 'Meent niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard' (Matt. 10:34). Trouwens, ook Simeon sprak van het zwaard.

Hoe komt het, dat we deze dingen niet horen? Misschien horen we ze in de kerk ook veel te weinig meer en zijn deze kerstklanken daar ook verstomd. Ja, hoe komt dat?

Zwaard, dat is strijd, pijn, bloedvergieten. Dat komt Jezus brengen, want Hij het doel van Zijn komst was de werken des duivels verbreken en de kop van het slangenzaad vermorzelen. Hoe zou dat kunnen zonder zwaard?

Zo alleen kan die nieuwe hemel en aarde komen, waarop gerechtigheid woont. En vrede. Dat heeft Hem wel Zijn bloed gekost. De Christus met de olijftak is ook de Christus met het zwaard. Bij Hem verbreedert de mensheid niet, maar zij valt uiteen. 'Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; die vuil is, dat hij nog vuil worde; die rechtvaardig is dat hij nog gerechtvaardigd worde; die heilig is, dat hij nog geheiligd worde' (Openb. 22:11).

Dit is niet de ganse Heilige Schrift, maar het is en blijft er wel een deel van. Ook in 2010.

P. den Butter

angst. Zo komt dat benauwde gevoel dat het hopeloos en uitzichtloos is en dat we moeten omkomen. Geef aan dat gevoel niet toe, zo waarschuwt Jahaziël. Daar is geen enkele reden toe. Waarom niet? Omdat de Heere met Juda zal zijn. 'De strijd is niet uwe, maar Gods'. God maakt Juda's zaak tot Zijn zaak. Dat is Gods belofte en op die belofte is de aansporing 'Vrees niet' gegrond. De Heere kiest dus de kant van Zijn volk. Hij gaat het voor hen opnemen. Ze zijn immers Zijn volk. Ze zijn naar Zijn Naam genoemd. Uit hen zal bovendien de Beloofde voortkomen en dat moet gebeuren. Gods heilsplan zal worden uitgevoerd. Dat zullen de vijanden niet kunnen verhinderen. Mogelijk dat die vijanden het zich niet eens bewust zijn dat zij met hun strijd tegen Juda tegen God strijden en in die strijd zoeken te verhinderen dat de Christus komen zal. Maar de duivel, die hun instigator is, is zich dat wel degelijk bewust. Dat zal de duivel evenwel niet gelukken. Daarom mag Jahaziël zeggen dat het ten diepste gaat om een strijd, die de Heere strijdt.

Heeft de Heere zo al niet veel vaker gedaan? Toen Hij Israël uit Egypte uitvoerde en ze bij de Rode Zee leken vast te lopen, zei Hij het bijna met dezelfde woorden: 'Vrees niet, staat vast... De Heere zal voor u strijden' (Ex. 14:13,14). Wat zei David toen hij in de kracht des Heeren de Filistijnse reus Goliath tegemoet ging? 'De krijg is des Heeren' (1 Sam. 17:47). Steeds weer heeft de Heere het in de geschiedenissen van Zijn volk waar gemaakt.

Zo heeft Hij het ook Zijn kerk toegezegd: 'En ziet, Ik ben met u, al de dagen, tot de voleinding der wereld' (Matt. 28:20). Hij bouwt Zijn kerk; Hij bewaart haar. Wat er ook tegen haar in het geweer gebracht wordt en hoeveel reden tot vrees en ontzetting er lijkt te zijn. Bedoelt Jahaziël te zeggen dat Juda in het geheel niets moet doen en dat ze wel lijdelijk mogen toezien? Nee, er komt ook een opdracht. Maar de hoofdzaak is, dat ze erop mogen vertrouwen dat de Heere de zaak zal afhandelen.

Opdat iedereen zal weten dat het Gods werk is. Zijn werk alleen. God gaat bekend maken dat Hij God is. Zoals Hij dat ook deed bij de verovering van Jericho. En vele keren daarna.

Dat is nog altijd de grond waarop Gods kerk rusten mag. Op diezelfde grond rust ook het geloofsleven van elk van Gods kinderen. Daar moet het dan ook gezocht worden. Soms lijkt het met de gelovigen langs de rand van de afgrond te gaan en we vrezen. Een andere keer bruisen de golven en gieren de winden en we vrezen weer. Maar geen nood, de Heere zegt: Ik ben met u; Ik zal voor u strijden; Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd.

Opdracht

Hoewel ze niet zullen moeten strijden, toch moeten ze tegen de vijanden uittrekken alsof ze wel de strijd gaan aanbinden. De opdracht is duidelijk. 'Trekt morgen tot hen af; ziet zij komen op bij de opgang van Ziz en gij zult hen vinden in het einde van het dal vooraan de woestijn van Jeruël'. Nee, ze hoeven niet zelf te strijden; Jahaziël zegt het nogmaals. Maar wel moeten ze in slagorde gaan staan. Om wat te doen? Om te zien wat de Heere gaat doen. Het heil des Heeren gaan zien. Dat heil zal namelijk te zien zijn. Daar mogen ze naar kijken. En nogmaals klinken de woorden: 'Ga morgen uit hun tegen, want de Heere zal met u wezen'.

Niet strijden en zich toch in slagorde opstellen. Niet strijden, maar kijken. Wie begrijpt zo'n opdracht? Iemand die wel eens kennis genomen heeft van wat de Heere in het verleden gedaan heeft. Iemand die wel eens gedaan heeft wat Asaf deed: 'k Zal gedenken hoe voor dezen ons de Heere heeft gunst bewezen; 'k zal de wond'ren gadeslaan die Gij hebt vanouds gedaan'. Want in het verleden ging het vaker zo. Wie daarbij leeft begrijpt deze vreemde opdracht die Jahaziël geeft een beetje beter.

Ten strijde trekken, maar geen zwaard gebruiken. Ook geen pijl afschieten. Alleen maar zien. Op Gods daden letten. Stil getuige

zijn en er zelf niets aan doen. Ja, zo gaat het soms. Niet altijd; dat weten we ook. Soms wordt de strijd zelfs heel bloedig. Bij Jericho mochten ze ook kijken. Maar bij Ai moesten ze wel de strijd in. De strijd blijft echter altijd een strijd die God strijdt. Een strijd waarin Hij de leiding

neemt. Laten Gods kinderen dan nauwkeurig luisteren naar Hem die de Voleinder des geloofs is. Luistert Juda naar de woorden van Jahaziël? Nemen ze dat woord aan als het antwoord dat de Heere geeft op het gebed dat Josafat bad?

Ja, ze luisteren. Ze geloven. Dat

geloven wordt gehoorzamen. Dat luisteren en geloven komen op twee manieren openbaar. Het eerste is wat ze onmiddellijk doen en het tweede is wat ze de volgende dag doen.

P. den Butter

Vragenrubriek

Ik heb enkele vragen over de inhoud van 1 Korinthe 7 binnen gekregen. Dank voor het opgebrachte geduld in het wachten op een antwoord. De vragen luiden als volgt: Is een man verplicht om een vrouw te zoeken? Wat betekent het dat de Heere aan iedere man zijn vrouw als met Zijn hand toebrengt? Moet de man er dan niet op uit om een levensgezel te zoeken? En is elk huwelijk door God gewild? Is het voor een ambtsdrager een pré als hij getrouwd is, of is het zelfs een must? Of ontraadt de apostel ambtsdragers juist om te trouwen en te leven zoals hijzelf leefde, namelijk ongehuwd? En wat betekent het 'branden' in vers 9?

Het is goed deze dingen met elkaar te overdenken. Tevens hoop ik, desgevraagd, enkele pastorale handreikingen te doen jegens diegenen die het ongetrouwd zijn als een last ervaren in verband met de seksuele gevoelens, waarmee een mens door de Heere toch immers geschapen is. Het is al met al heel wat, maar we zullen er een begin mee maken.

Laten we ons uitgangspunt nemen in die uitroep, die wens van de apostel Paulus in vers 7: "Ik wilde dat alle mensen waren, gelijk als ik zelf ben". Het is niet vreemd of hautain van Paulus om dit te stellen. Hij is tevreden in zijn lot en aangaande Gods wil in zijn leven. Die gelovige overgave aan Gods wil gunt hij een ander ook. Paulus weet zich tot een bepaalde taak door de Heere geroepen. Die roeping is nu zijn levensdoel en levensinhoud geworden. De vervulling van die roeping brengt een bewogen, een reizend, een ongeregeld leven met zich mee, waarin

hij zich geremd en belemmerd zou gevoelen als hij vrouw en kinderen te verzorgen had.

Maar de Heere heeft voor een ander van Zijn knechten en kinderen weer een andere roeping weggelegd. En nu gaat het erom dat een ieder zich in zijn eigen roeping ten aanzien van het koninkrijk van God, zich zo onderworpen aan de Heere mag weten, als Paulus dat mag kennen. Vandaar dat we in vers 20 lezen: "Een ieder blijve in die beroeping, waar hij in geroepen is". En dat herhaalt hij in vers 24: "Een ieder, waarin hij geroepen is, broeders, die blijve daarin bij God". Nog eens, voor alle duidelijkheid, het gaat Paulus dus om die roeping waarmee de Heere tot al de Zijnen komt ten aanzien van het Koninkrijk van God en het dienen van Hem.

Trouw zijn en blijven aan Gods Woord en heilige wil, dat moet het leven zijn van allen die de Heere vrezen. Wie daaraan leert vasthouden, zal van alle andere dingen, hoe belangrijk die op zichzelf ook zijn, toch het betrekkelijke inzien. Zoek eerst het Koninkrijk van God!

Zo komt de apostel op hetgeen hij schrijft in de verzen 29 tot en met 31. Ben je getrouwd, laat er dan het besef zijn dat het huwelijk maar tijdelijk is. Dat bewaart voor bezitterigheid en een angstvallig vasthouden aan de dingen die je hebt. De tijd die je leeft is maar kort en de gedaante van deze wereld gaat voorbij. Niemand mag zijn huwelijk, zijn gezin, zijn werk verwaarlozen, maar ga er niet in op als het één en al. Blijf trouw aan de roeping ten aanzien van Gods koninkrijk.

Het valt voor ambtsdragers niet

mee, om na en naast hun gewone werk en de aandacht die vrouw en kinderen vragen, zich altijd geheel en al te geven aan hun ambtelijke roeping. Dat kan spanningen oproepen. Enerzijds moet de man niet zo in zijn ambtelijke werk opgaan, alsof alles in de kerk van hem afhangt, anderzijds moeten de gezinsleden ook leren dat de Heere zelfverloochening vraagt. En wat Hij vraagt wil Hij ook geven!

Mag die geest van overgave aan de Heere en het eens zijn met de weg die God in uw leven gaat ook in ons gevonden worden? Ons hart is van nature tegen zelfverloochening en opoffering. We hebben de Geest van Christus zo nodig, Die ons al deze dingen leert. Die bekwaamt ook tot de roeping, zoals we dat bij Paulus zien! Die had als man geen behoefte aan de omgang met een vrouw. Dat is een gave geweest, de gave der onthouding, waardoor de Heere hem in staat stelde zijn leven te verteren in de dienst des Heeren. Maar daarmee wil Paulus niet zeggen dat nu iedere ambtsdrager en zendeling en evangelist en werker in Gods Koninkrijk nu maar ongetrouwd moet blijven. Ik zelf zou niet weten hoe ik mijn werk moest doen, als niet mijn vrouw mij in alles steunde en het werk als het ware mogelijk maakte. Het is goed de vrouw aan je zijde te mogen ervaren, zoals God haar ook bedoeld heeft: als een hulpe tegenover de man!

Het is heel goed mogelijk dat er in de gemeente van Korinthe mensen waren die om geestelijke redenen, bijvoorbeeld de wens om zich geheel te geven aan de dienst des Heeren, meenden dat het hu-

1 Korinthe 7

*Trouw zijn en
blijven aan
Gods Woord en
heilige wil, dat
moet het leven
zijn van allen
die de Heere
vrezen.*

welijk een sta-in-de-weg was en daarom meenden te moeten en te mogen scheiden. Daarop gaat Paulus in vers 10 en volgende in. Let er op dat hij dan niet met een persoonlijke wens komt (zoals: ik wilde dat alle mensen waren zoals ik ben, vers 7) maar naar de wil van de Heere verwijst: "Doch de getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van de man niet scheidt". Een scheiding was ook verboden als bijvoorbeeld de man zich bij de christelijke gemeente aansloot en de vrouw het heidendom bleef aanhangen, of omgekeerd. Bij elkaar blijven, zegt de apostel. Dat is Gods wil: Gij zult niet echtbreken. De godsdienst kan innerlijk scheiding brengen tussen man en vrouw en letterlijke echtscheiding tot gevolg hebben. Dat is niet geoorloofd, zegt de Heere. Het feit dat de heidense vrouw tot het geloof in Christus kwam en de man niet, wordt door de apostel niet als iets negatiefs gezien. Daarom zegt hij dat de ongelovige man is geheiligd door de (gelovige) vrouw en dat de kinderen heilig zijn. Dat de ongelovige man door zijn

huwelijk met een gelovige vrouw "geheiligd" is, heeft geen zogenaamde heilswaarde. Zolang die ongelovige man zou volharden in het verwerpen van het evangelie, waar hij nu ook door zijn vrouw mee in aanraking kwam, zou hij buiten het Koninkrijk van God staan, al was hij wel dichtbij dat Koninkrijk, apart gezet, bevoorrecht, geheiligd. En dat huwelijk met die ongelovige man, maakte die gelovige vrouw niet onrein en sloot haar niet buiten de gemeenschap van de kerk. Laten we hieruit niet de conclusie trekken dat het er dus niet toe doet of een kerkelijke jongen met een onkerkelijk meisje thuis komt of met iemand van eigen gemeente. Het gaat hier om bestaande huwelijken, waarin grote veranderingen plaats vonden door de bekering van man of vrouw. Wat de verkering, het nog aangaan van een huwelijk betreft, zegt 2 Korinthe 6 geen ander juk met ongelovigen aan te trekken. Er zijn voorbeelden te noemen waar het ondanks "twee geloven op één kussen", óf kerkelijk en onkerkelijk in één huwelijk, goed

is gekomen. Maar we moeten het risico onder ogen zien, dat de onkerkelijke het aan invloed op de ander en op de kinderen wint, met alle gevolgen van dien. Wat is het een zegen als iemand van het gezin de Heere vreest. Wat is het groot als zowel vader en moeder de Heere mogen vrezen. En wat kan het in het huwelijk zwaar worden als de onkerkelijke man of vrouw volhardt in het afwijzen van de Heere. Is het huwelijk eenmaal gesloten, dan is scheiden tegen Gods gebod. Wie in een dergelijke situatie verkeert en het als een kruis ervaart, moet met dat kruis naar de Heere en vragen of die wonderdoende en genadige en almachtige God een wonder zou willen doen. Het huwelijk is niet bedoeld als evangelisatie-instituut, maar de een kan de ander tot eeuwige zegen zijn, onder de onmisbare zegen van de Heere. Wie zijn vrouw en kinderen echt lief heeft, begeert maar één ding: hun bekering. Wordt vervolgd!

K. Hoefnagel

Inhoud Bewaar het Pand 2009

MEDITATIES

Schrijver	tekst	pagina
Ds. P. Roos	Genesis 12:1b	185
Ds. P. Roos	Jozua 5:2b	245
Ds. M.A. Kempeneers	1 Koningen 17:14	161
Ds. M. van der Sluys	Psalm 69:34	209
Ds. A. van de Weerd	Spreuken 28:23	233
Ds. A. van Heteren	Jesaja 9:5 (ged.)	269
Ds. M.A. Kempeneers	Jesaja 61:10a	113
Ds. P. den Butter	Mattheüs 2:13	1
Ds. P. den Butter	Mattheüs 26:75	53
Ds. L.W. v.d. Meij	Mattheüs 27:21	77
Ds. B. de Romph	Markus 15:17	65
Ds. M.A. Kempeneers	Lukas 2:7b	281
Ds. K. Hoefnagel	Lukas 7:1-10	13
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Lukas 12:21	257
Ds. M.A. Kempeneers	Lukas 18:37	221
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Johannes 3:14-15	41
Ds. M.A. Kempeneers	Johannes 4:16	25
Ds. B.L.C. Aarnoudse	Handelingen 1:6	125
Ds. P. van Zonneveld	Romeinen 8:26b	149
Ds. A. van Heteren	1 Korinthe 15:14	89
Ds. J.P. Boiten	1 Korinthe 15:49	101
Ds. A. Hoekman	2 Korinthe 13:11m	173

Ds. A. van Heteren	Hebreeën 11:30	197
Ds. A. van Heteren	Openbaring 15:2 ged.	137

VAN DE REDACTIE

Emeritaat ds. A.v.d. Weerd	14
Br. A. Beukers	14
Ontmoetingsdag 18 april Werkendam	14
Ambtsdragerconferentie	14
Jaaroverzicht 2008	26
Ds. M.C. Tanis, 80 jaar	26
Koningin Beatrix, 71 jaar	26
Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden	26
Overlijden br. Beukers	42
Biddag voor gewas en arbeid	66
Goede Vrijdag en Pasen	77
Preken uit Openbaring	78
Verhuizing ds. A. van de Weerd	114
Hemelvaartsdag	126
Pinksterdagen	137
Ontmoetingsdag Urk, 19 september 2009	137
Zendingsdag Elburg	162
Schiedam, samenwerkingsgemeente CGK en HHK	173
Ds. M. Vlietstra, 85 jaar	185
Toogdag GBS 10 oktober te Barneveld	198
Woord en daad	198
De gemeente van Scheveningen mag weer een eigen herder en leraar hebben in de persoon van ds. W. Klaver	222
Ambtsdragerconferentie, 28 november in C.G.K. Sliedrecht-Bethel	
Spreker: Prof. dr. A. Baars, onderwerp: Het ambtelijk toezicht op de prediking	234
Dankdag voor gewas en arbeid	234
Fam. ds. P. van Zonneveld, 50 jarig huwelijks en ambtsjubileum	269
LCJ, 10 december 2009 Symposium "Om het hart van de jongeren"	269
Kerstdagen en jaarwisseling	282

ARTIKELN

Ambtelijke praktijk

Ds. M.C. Tanis	Wat een tekst	2
Ds. M.C. Tanis	Een ontboezeming	14
Ds. M.C. Tanis	Welk een woord	26
Ds. M.C. Tanis	Paulus' leven	42
Ds. M.C. Tanis	DE HEERE ZIJ GELOOFD!	54
Ds. M.C. Tanis	GROETEN	66
Ds. M.C. Tanis	EEN SPREKEND GEDEELTE	78
Ds. M.C. Tanis	HET LAATSTE VERS VAN DE BRIEF	90
Ds. M.C. Tanis	EEN TERUGBLIK 2 Tim. 1-4	102
Ds. M.C. Tanis	TITUS. PAULUS' MEDEWERKER	114
Ds. M.C. Tanis	HERDERLIJKE ZORG Titus 1:1	126
Ds. M.C. Tanis	GEGRONDE PREDIKING	138
Ds. M.C. Tanis	In de hoop des eeuwigen levens	150
	Titus 1:2a	
Ds. M.C. Tanis	Paulus' houding	162
Ds. M.C. Tanis	HERDERLIJKE ZORG Titus 1:5-9	174
Ds. M.C. Tanis	ZIT NIET STIL! Titus 1: 10 en 11	186
Ds. M.C. Tanis	GEEF ACHT EN DOET	198
Ds. M.C. Tanis	NIET MIS	210
Ds. M.C. Tanis	DE LEVENSHOUDING	222
Ds. M.C. Tanis	NIET UITGESCHAKELD	234
Ds. M.C. Tanis	EVANGELISCHE PLICHT	246

Ds. M.C. Tanis	HET HEILSGEBEUREN	258
Ds. M.C. Tanis	WAT EEN TOEKOMST	270
Ds. M.C. Tanis	WAT WORDT GEVRAAGD	282

Kerkelijk actueel

Ds. P. Roos	Huisbezoek (2)	3
Ds. P. Roos	Huisbezoek (3)	15
Ds. P. Roos	Huisbezoek (4)	27
Ds. P. Roos	Doorgaande ontwikkelingen	43
Ds. P. Roos	Huisbezoek (5)	55
Ds. P. Roos	UIT HET VERLEDEN	67
Ds. P. Roos	KERK EN KERKEN	79
Ds. P. Roos	Obama	91
Ds. P. Roos	De opleiding	103
Ds. P. Roos	Voorwerpelijk – onderwerpelijk	115
Ds. P. Roos	ONDERWIJS	127
Ds. P. Roos	CALVIJN	139
Ds. P. Roos	TRADITIONALISME	151
Ds. P. Roos	VERBONDENHEID	163
Ds. P. Roos	VERSMALLING	175
Ds. P. Roos	ONTWAAKT	187
Ds. P. Roos	BEGRAVEN	199
Ds. P. Roos	BREUKEN	211
Ds. P. Roos	NIHILISME	223
Ds. P. Roos	JEUGDLEVEN	235
Ds. P. Roos	TECHNIEK	246
Ds. P. Roos	DE MUUR	259
Ds. P. Roos	ATHENE	271
Ds. P. Roos	TEKENEN	283

De praktijk der godzaligheid

Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (9)	10
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (10)	31
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (11)	60
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (12)	71
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (13)	95
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (14)	130
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (15)	141
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (16)	166
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (17)	179
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondmaalsformulier (18)	191
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (19)	203
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (20)	228
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (21)	276
Ds. J.M.J. Kieviet	Het avondsmaalformulier (22)	287

Bewaar het Panddag Werkendam 18 april 2009

Thema: Het ambtswerk van Christus.	105
------------------------------------	-----

Sprekers: Ds. M.C. Tanis, ds. K. Hoefnagel, ds. P.J. Boiten en ds. A. van Heteren	105 106 106
---	-------------------

Bewaar het Panddag Urk 19 september 2009

Thema: Schepping en herschepping	227
Sprekers: ds. A. van Heteren, ds. P. den Butter, ds. J.M.J. Kieviet en ds. P. Roos	227 228

Vragenrubriek

De eerste liefde	5
Zondekennis en Christus kennis	17
Iets over homofilie	45
Gezinsvorming	57
Boaz en Machlon	69
Demas	81
Jeftha	93
Baard en ring	117
Beschermengelen	129
Ons uiterlijk	140
Dankdienst	152
Nalatenschap	181
De tien plagen	194
De plagen over Egypte	206
De plagen over Egypte (vervolg)	217
De plagen over Egypte (vervolg)	239
De plagen over Egypte (slot)	250
Hobby en werk op zondag	263
De inspiratie	274
Schuldgevoel	288

Column

Ds. J.M.J. Kieviet	Geslachten gaan, Geslachten komen.....	5
Ds. P. den Butter	Preekvoorzieners	17
Ds. J.M.J. Kieviet	Welgemeend	29
Ds. P. den Butter	Rotterdam-West	45
Ds. J.M.J. Kieviet	Ziek van de kerk?	57
Ds. P. den Butter	Apollos	69
Ds. J.M.J. Kieviet	Pijn	81
Ds. P. den Butter	Doorstart	93
Ds. P. den Butter	Haalbaar	105
Ds. J.M.J. Kieviet	Apeldoorn	117
Ds. P. den Butter	Loolaankerk	129
Ds. J.M.J. Kieviet	Delen en/of helen?	141
Ds. P. den Butter	LUTJEGAST	153
Ds. J.M.J. Kieviet	Een gesloten Bijbel	165
Ds. P. den Butter	Nagesprek	177
Ds. J.M.J. Kieviet	Het meisje van Elspeet	189
Ds. P. den Butter	FRC	201
Ds. J.M.J. Kieviet	Opgebrand	213
Ds. P. den Butter	J. de Winter	225
Ds. J.M.J. Kieviet	Vanavond huisbezoek	237
Ds. P. den Butter	BEKERTJES	249
Ds. J.M.J. Kieviet	Hanenpoten	261
Ds. P. den Butter	BEREND BOTJE	273
Ds. J.M.J. Kieviet	In de poort van Nain	285

Bijbelstudie

Ds. P. den Butter	Rehabeam (4)	6
Ds. P. den Butter	Rehabeam (5)	18
Ds. P. den Butter	Rehabeam (6)	29
Ds. P. den Butter	Rehabeam (7)	46
Ds. P. den Butter	Rehabeam (8)	58
Ds. P. den Butter	Rehabeam (9)	70
Ds. P. den Butter	Abia (1)	82

Ds. P. den Butter	Abia (2)	95
Ds. P. den Butter	Abia (3)	108
Ds. P. den Butter	Asa (1)	119
Ds. P. den Butter	Asa (2)	131
Ds. P. den Butter	Asa (3)	143
Ds. P. den Butter	Asa (4)	154
Ds. P. den Butter	Asa (5)	164
Ds. P. den Butter	Josafat (1)	177
Ds. P. den Butter	Josafat (2)	188
Ds. P. den Butter	Josafat (3)	201
Ds. P. den Butter	Josafat (4)	213
Ds. P. den Butter	Josafat (5)	224
Ds. P. den Butter	Josafat (6)	237
Ds. P. den Butter	Josafat (7)	249
Ds. P. den Butter	Josafat (8)	261
Ds. P. den Butter	Josafat (9)	272
Ds. P. den Butter	Josafat (10)	285

Sprekend verleden

Ds. A. van Heteren	Florentius Costerus	8
Ds. A. van Heteren	Johannes Hoornbeeck	20
Ds. A. van Heteren	Isaac de Leeuw	61
Ds. A. van Heteren	Wilhelmus à Brakel	72
Ds. A. van Heteren	David Bruinings	83
Ds. A. van Heteren	Dionysius Spranckhuysen (1)	107
Ds. A. van Heteren	Dionysius Spranckhuysen (2)	118
Ds. A. van Heteren	Dionysius Spranckhuysen (3)	145
Ds. A. van Heteren	Dionysius Spranckhuysen (4) slot	156
Ds. H.v.d. Ham	Ds. N. de Jong 1899 - 1980	181
Ds. H.v.d. Ham	Ds. N. de Jong in Den Haag I	193
Ds. H.v.d. Ham	Ds. N. de Jong in Den Haag II	205
Ds. H.v.d. Ham	Ds. N. de Jong in Den Haag III	216
Ds. H.v.d. Ham	Uit het leven van dominee De Jong	230
Ds. A. van Heteren	De Afscheiding	241
Ds. A. van Heteren	Ds. H. de Cock	251
Ds. A. van Heteren	Ds. H. de Cock	263
Ds. A. van Heteren	Ds. H. de Cock	275

Hard op denken

Ds. P. den Butter	Doorstart	121
Ds. P. den Butte	Christus plant Zijn kerk	133
Ds. P. den Butter	Kerkplanting -3: Samaria-Antiochië	144
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-4: Ambtsdragers	155
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-5: Dwaalleer	179
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-6: Jood en Griek	190
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-7: Rondom Rotterdam	203
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-8: Nieuwe vormen	215
Ds. P. den Butter	Kerkplanting-9: Integratie of segregatie	239

Verklaring Curatorium

Ds. P. Roos	korte reactie	134
-------------	---------------	-----

Boekbesprekingen

Ds. J. van Amstel	Over Gods leiding gesproken	266
-------------------	-----------------------------	-----

Michiel Bakker	Thuis in het beloofde land	74
Don Batten e.a.	Hoe bestaat het!	158
Dr. M.A. van den Berg e.a.	Van Noyon tot Genève	158
	tien woonplaatsen van Calvijn	
John Blanchard	De boom en zijn vruchten	168
Ds. G. Boer	Het hart naar Boven	147
J. Bout en N.J. Spaan	Een zwerver in de wildernis	242
Ruth Bryan	De onnaspeurlijke rijkdom van Christus	265
Lydia Buksbazen	Zij zochten een stad	195
Johannes Calvijn	Het gulden boekske, deel 5	169
Comm. Gen. Synode Geref. Gem. 2007	De heilige huwelijke staat	243
Diversen	Div. kinderboeken	22
Diversen	Verzameling preken van div. Chr. Geref. predikanten	157
Ds. A.A. Egas en ds. L.M. Jongejan	Waarom?	38
Ebenezer Erskine	Op reis naar een beter vaderland	279
John Flavel	Volbracht, de zeven kruiswoorden	85
John Flavel	De tafel toegericht	279
A. Groothedde e.a.	De kerk in het midden	196
Abraham Hellenbroek	De zonde van onwil, nummer 6	170
Matthew Henry	Een huis voor de Heere	253
R. Hoogerwerf-Holleman	Verlost van Spaanse banden	267
B. Hooghwerff	Het volk uit Abraham gesproten	218
Drs. Chr. Hovius	De maan bij Nacht	11
Ds. W. Chr. Hovius	Lichtende sterren	110
Ds. M.A. Kempeneers	De brief aan Filemon	171
Henri Keurhorst	De pijn van Job	195
Dr. H.F. Kohlbrugge	De beker der verlossingen	279
Jan de Kok	Een zwakke dienstknecht	267
Ds. G.P.M. van der Linden e.a.	Jaarboek van de Christelijke	
	Gereform. Kerken in Ned. 2009	99
Jodocus van Lodenstein	Uw lijden groot	85
Thomas Manton	Het gebed des Heeren	182
Robert Murray McCheyne e.a.	Ik voor u	265
Robert Murray McCheyne	Zo gij Zijn stem dan heden hoort	290
John Owen	Gewetensvragen opgelost	278
Ds. W. Pieters	De brief aan Efeze	170
Ds. W. Pieters	Bijbels ABC	267
Arthur W. Pink	Roemt Zijn deugden	242
Ds. P. van Ruitenburg	Tijdgeest, paperback	98
W. Schippers	Beter dan goud	122
W. Schippers	De Vleermuis	136
W. Schippers	Vijf boeken: Een zeemansvrouw,	
	De kok van Simpang, De zwerver,	
	Het Uilennest en Klavervier	278
Laurens Snoek	Reformatorisch en Evangelisch	122
C.H. Spurgeon	Vlees en Geest	22
C.H. Spurgeon	Aangaande mij en mijn huis wij zullen de Heere dienen	48
C.H. Spurgeon	De stem des bloeds	219
C.H. Spurgeon	Aller oog zal Hem zien	220
Venema	Levend water	109
W. Visser	Adoptie...een zoektocht	159
Ds. K. Visser	De brief van Judas	183
Geesje Vogelaar-van Mourik	Het Smalle Pad	22
Jubileumboek Vlaardingen	Eben-Haëzer	63
L. Vogelaar	Van zee tot zee zal hij regeren	63
Ds. A.A.F. van de Weg e.a.	Venster op de eeuwigheid	254
	Hel en hemel bij de puriteinen	
Paul Wells	De ergernis van het kruis	97
Ds. A. v.d. Zwan	Onbezweken trouw, Op weg met aartsvader Jakob	278

Dagboeken

Calvijn	Een woord voor elke dag	169
De Banier	Dagboek kalender 2010	244
Diverse auteurs	Dagboek kalender 2009	11
Diverse auteurs	Voor Hart en Huis	11
Randall J. Pederson	Wandel voor Mijn aangezicht	74
Ds. D.J. Budding e.a.	Bijbels dagboek 2010	268

Varia

SGZZH	12
Kadervorming LCJ	23
Instrumentale klanken in Hasselt	32
LCJ benoemt Van Vianen tot bureaumanager	39
Jubileumconcert, SGP-jongeren 75 jaar	24
Psalmzangdag in teken van Calvijn	39
Deputaten "Pastoraat in de gezondheidszorg" Chr. Geref. Kerken	49
Congres identiteit en onderwijs, 5 maart 2009	50
Manager Dienstenbureau	50
Rouwadvertenties br. A. Beukers	51
Stichting Messias belijdende Joden	52
Bonisa Zending	75
Dienstenbureau - Diaconaat	135
Zendingsmiddag Chr. Geref. Kerk, Damwoude	148
Zendingsdag classis Utrecht	148
Zin om dit seizoen mee te doen.....?	195
Deputaten Geestelijke Verzorging Militairen GKv en CGK	196
Jaarlijkse psalmzangavond t.b.v. Stéphanos in Kampen	207
Kinderloosheid in kerk en omgeving	207
LCJ 23 + Bijbelstudieconferentie	208
LCJ 16+ Jaarlijks jeugdappel, 31 oktober	232
Najaarsactie SEZ	243
GBS; De Bijbel, het volmaakte kompas	244
Hudson Taylor St. Bijbelse Hulpverlening China	279
LCJ 16+ Bijbelstudieconferentie voor jongeren van 16-25, febr. en maart 2010	289
Evangelisatiewerk Oost-Vlaanderen; sollicitatie Evangelist (fulltime)	290
Stéphanos; Geef William een toekomst!	292

Persbericht

LCJ en HHJO bekrachtigen samenwerking	47
Psalmzangdag in teken van Calvijn	48
Themanummer over het rijk van David en Salomo	48
Adoptievereniging Gereformeerde gezindte	62
Landelijke ambtsdragersconferentie CGK	62
COGG-Contactorgaan Gereformeerde Gezindte, Conferentie. 02-04-09	76
Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden	76
Vrijdag 03-04-09, onderwerp: "Waar is ons kind."	
Algemene ledenvergadering VGS, 04-04-09, toekomst Ref. onderwijs	76
MBuma-Zendingsdag - Utrecht	85
Hoe bestaat het? Bijeenkomst over schepping en evolutie	86
Rotterdam-West, Passie en Paaszangavond, 3 april 2009	87
Passie & Paasconcert Bovenkerk- Kampen	87
Vorbereiding op je huwelijk onmisbaar, 20-06-09	99
Kruispuntconferentie, 08-06-2009	99
Oranjeconcert, Bovenkerk, Kampen, 25-04-09	99
Zendingsdag, Chr. Geref. Kerk, Elburg, Vrijheidsstraat 1, 22-07-09	99
Jaarvergadering Gent, 11-05-09, Dordrecht, "Krooswijkhof"	99

Haamstede Conferentie	110
Urk, Ebenhaëzer, boek met de titel: "De Wederkomst van Christus"	112
Studeren aan de Theologische Universiteit Apeldoorn	121
Cursus Geestelijke Vorming, Middelharnis/Sommelsdijk	121
Laatste kerkdienst Rotterdam-West	159
SSNR congres, 19 sept. 2009, Vroomheid bij Calvijn en de Geref. traditie	171
Reformatorische studentenvereniging Depositum Custodi	171
Revoke, bijeenkomst 14 november 2009 in hogeschool "Driestar Educatief"	252
Thema: Kinderloosheid in kerk en omgeving, spreker ds. K. Visser	
Symposium op de VU zaterdag 21 november 2009,	252
Thema: "De praktijk der godzaligheid" Sprekers: prof. dr. L.F. Groenendijk,	
Prof. dr. A. Baars, prof. dr. W. op 't Hof en J. van de Kamp M.A.	
LCJ- Voorbereiding op je huwelijk: onmisbaar, zaterdag 12 december	252
CGK te Harderwijk.	
Betreft: China voor Christus: totale opbrengst 98.797,30 Euro	277
Jaarlijkse Israëldag, dinsdag 29 december	277

Boekbesprekingen

Ds. W. Harinck, Gedoopt, gebonden, 96 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2235-4. Dit boekje behoort tot de serie 'Thema's voor tieners' die wordt uitgegeven in samenwerking met de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten. Het boekje bevat de volgende hoofdstukken: 1. Meer dan de buitenkant. 2. Een bijzondere band. 3. Tekenen van trouw. 4. Gevonden door God. 5. Apart van de wereld. 6. Van kind tot kind. 7. Toch gedoopt. 8. Worstelen als Jakob. In het zesde hoofdstuk wordt ingegaan op de kinderdoop. Terecht wordt opgemerkt dat de kinderdoop ook al in de tijd van de Reformatie ter discussie stond. Ook nu is dat weer het geval. De kritiek op de kinderdoop kun je samenvatten in drie punten: In de Bijbel staat nergens iets over de kinderdoop, de doop is een sacrament dat om geloof vraagt en er dient eerst onderwijs gegeven te worden voordat de doop plaatsvindt. Beknopt beantwoordt de auteur deze kritiek op een manier die heel goed te begrijpen is door onze tieners. Het Oude en Nieuwe Testament vormen een eenheid, zo stelt de auteur terecht. We lezen op blz. 68 en 69 "Mensen die het argument gebruiken dat het Nieuwe Testament niet over het dopen van kinderen spreekt, vinden vaak het Oude Testament niet belangrijk. Maar het Oude en Nieuwe Testament horen bij elkaar: het

Nieuwe Testament is de vervulling van het Oude Testament. Als je eerlijk de Bijbel leest, kom je in het Oude Testament de doop al tegen in de besnijdenis. Dat was het teken van het verbond voordat de Heere Jezus in de wereld kwam. De doop is in de plaats van de besnijdenis gekomen. Het is dan ook helemaal niet nodig dat de Heere in het Nieuwe Testament zegt dat het doopbevel ook voor kinderen geldt. Dat is voor de apostelen en de eerste christenen vanaf het begin duidelijk geweest. "Als het gaat om de noodzaak van het geloof geldt dat de doop geen geloofsteken is maar een verbondsteken, blz. 71. Als je de doop tot een geloofsteken maakt, dan wordt de eigen keus belangrijker dan Gods verkiezen. De nadruk komt dan op het geloof te liggen in plaats van op Gods belofte, blz. 72. Maar spreekt de Bijbel dan niet over de volgorde geloof en doop? Denk hierbij aan Markus 16:16. Daar staat "Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden." Terecht lezen we dan op blz. 73 "Je moet bij zo'n tekst denken aan de doop van een volwassene, zoals dat nu nog gaat op het zendingsveld of als iemand door het evangelisatiewerk tot bekering komt. Dan wordt zo iemand als volwassene gedoopt." "Wie zegt dat het geloof aan de doop vooraf moet gaan sluit de kinderen bui-

ten het verbond van God." Ten slotte een enkele regel die we lezen op blz. 94: "Voel je dat je je moet bekeren en dat je het niet kan? Dan ben je een gezegend mens. Ga dan de weg van Jakob die worstelde met God. Zo kreeg hij de zegen. Op je knieën voor God is de beste plaats. Hij laat geen bidder staan. Hij heeft het beloofd: 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt en u zal open gedaan worden.' Voel maar aan je gedoopte voorhoofd. Daar heeft God het bevestigd. Het is waar dat Hij nooit heeft gezegd: 'Zoek Mij tevergeefs.'"

Laurens Snoek, Waarom zou ik... de Bijbel lezen? Gebonden, 69 blz., Uitgeverij Den Hertog, Houten, € 9,90, ISBN 978-90-331-2226-2. Dit boekje is speciaal voor jongeren geschreven. Van dertig verschillende kanten wordt de vraag uit de titel belicht. Enkele antwoorden uit dit ook voor de jongeren begrijpelijke boekje willen we doorgeven. Het eerste antwoord dat de auteur geeft luidt als volgt: "God wil dat je Zijn Woord leest." Op school worden heel wat vakken gegeven. Bijvoorbeeld geschiedenis. Daar hoort een boek bij. Een leraar zal toch niet zeggen: Jullie hebben een boek moeten aanschaffen, maar je hoeft het van mij helemaal niet open te doen. Je krijgt een repetitie, maar laat het boek gerust dicht. Zo werkt dat niet. Zo is het ook met de Bijbel.

De Heere heeft Zijn Woord niet gegeven om dicht te laten, maar om te openen en om te lezen. De Bijbel is het enige onmisbare Boek. Dat Boek mag je niet dicht laten. God gebruikt de Bijbel om je te bekeren. We lezen op blz. 35 “Waarom geeft Hij jou een Bijbel? Omdat Hij wil dat jij je bekeert! Wat de Heere Jezus Zelf preekte, is een sterke reden om de Bijbel ter hand te nemen: ‘De tijd is vervuld, en het Koninkrijk Gods is nabijgekomen; bekeert u, en gelooft het Evangelie!’ (Markus 1:15).” Een ander antwoord is: Het Woord van God doet kracht. Daarbij verwijst de auteur naar Romeinen 1: 16 ‘Ik schaam mij voor het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid voor een ieder die gelooft’. Nog weer een ander antwoord luidt: De Bijbel laat zien hoe God regeert. Daarbij wordt verwezen naar Psalm 73. We sluiten aan bij de wens en de hoop van de auteur: “Met uiteindelijk één hoop en wens: dat jij de Bijbel gaat lezen, of vaker gaat lezen of met meer begrip gaat lezen en zo de Heere leert vrezen en dienen.”

Drs. P.C. Hoek, Leven in de schaduw van de dood, pocket, 140 blz., € 17,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2210-1. Dit boek is het vijfde deel in de serie ‘Hersteld Hervormde Studies.’ De auteur is predikant van de Hersteld Hervormde gemeente te Hoevelaken- Nijkerkerveen- Amersfoort. Voorheen was hij predikant in Sint- Annaland. Hij is op bijzondere wijze betrokken bij het onderwerp. Ten eerste heeft hij de opdracht om studenten theologie aan het Hersteld Hervormd Seminarium in te voeren in de pastorale arbeid, daarnaast was en is daar uiteraard de eigen pastorale praktijk in de gemeente en zelf is de auteur ernstig ziek geweest. Eerst komt ter sprake wat nu eigenlijk ziek en gezond is. Je kunt lichamelijk en/ of psychisch ziek zijn. Ook wordt gezien hoe een mens die de boodschap krijgt dat hij ernstig of zelfs ongeneeslijk ziek is dit verwerkt. Vaak wordt dit bericht als verpletterend ervaren. Als de

ziekte doorzet voltrekt zich een proces van aantasting en verwoesting. Soms koesteren zieken bijzonder hoge verwachtingen van de medische mogelijkheden. Er kan sprake zijn van onzekerheid. Behalve onzekerheid is er sprake van isolement wat soms als een in de steek laten ervaren wordt. Er kan een voorbijleven zijn aan ernstig zieken of schroom om hen te bezoeken. Soms weert de zieke bezoek af. De zieke kan vier conflicten ervaren: met zichzelf, met de omgeving, met het bed en met het lichaam. Ook de geestelijke nood komt aan de orde. Vaak is de zieke een aangevochten mens. De auteur heeft een pastoraal-theologische handreiking willen doen door middel van dit boek. Dat brengt beperkingen met zich mee. Aan ethische vraagstukken die gepaard gaan met de terminale fase van ziek- zijn wordt voorbijgegaan. Het gaat de auteur met name om de pastorale houding en het pastorale handelen zelf. De ondertitel van het boek luidt: “Het bijstaan van ernstig zieken en stervenden.” Er wordt uit de Bijbel geput als het gaat over het bijstaan van de lijdende medemens. Troosten houdt medelijden in, bereidheid er voor de ander te zijn. Soms dient er ook vermaand en gewaarschuwd te worden. Veel zouden we nog kunnen noemen uit dit waardevolle boek. Het is een aanrader voor hen die bezig zijn in of zich voorbereiden op de pastorale zorg. De hoofdstukken 2 t/m 4 hebben een meer theoretisch gehalte, de hoofdstukken 5 t/m 9 zijn meer praktisch en pastoraal van aard. We besluiten met een citaat van blz. 135 “En wat zo wonderlijk is: Hij Die het niet nodig heeft van mensenhanden gediend te worden, wil Zich nochtans van mensen bedienen. Mensen die door Hem geleid en door Zijn Geest gedreven anderen nabijkomen, die zieken en stervenden in de schaduw van de dood willen ontmoeten. Om met hen te spreken, ze bij te staan. Om met hen het Woord te openen en Gods Naam aan te roepen.”

Joseph Alleine, In gesprek met uw hart, gebonden, 48 blz., € 7,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2987-7. De auteur leefde van 1634-1668, studeerde aan de universiteit te Oxford. Op 21- jarige leeftijd werd hij predikant van de gemeente van Taunton. Hij had een veel bewogen leven. De auteur is bekend van het boekje “Betrouwbare gids naar de hemel”, een boekje waaruit de moeder van Spurgeon hem op zeer jonge leeftijd uit voorlas en wat hij later zelf veel las toen hij onder overtuiging liep. De preek over Psalm 4:5 verschijnt als deel 8 in de serie ‘Graankorrels’. Alleine behandelt deze woorden uit Psalm 4:5 ‘Spreekt in ulieder hart op uw leger.’ Op blz. 12 lezen we: “De kennis van het hart is niet alleen moeilijk, maar ook hoogstnoodzakelijk. Als u al de boeken van de wereld zou lezen, maar de zaken niet in uw hart zou leren, had u er niets aan. Zorg er daarom voor dat u uw eigen hart kent! Ik smeed u, wat u verder ook verwaarloost, verwaarloos deze plicht niet!” Alleine raadt aan eke avond voordat men gaat slapen zich de volgende vragen te stellen: heb ik al mijn plichten wel vervuld, welke zonden heb ik gedaan, hoe was het in mijn hart gesteld, wat heb ik met mijn tong gedaan, hoe ben ik aan tafel geweest, hoe heb ik mijn werk gedaan? In de toepassing lezen we op blz. 47 en 48 het volgende: “U moet op uw zonden loeren zoals een kat op haar prooi loert; zodra hij tevoorschijn komt, heeft ze hem te pakken! Als u dit zou doen, zou u de dief snel hebben gevonden. Zo zou u hem op voorhand voor de rechter kunnen slepen om het vonnis over hem te laten uitspreken. Wij moeten elke dag op jacht zijn naar onze zonden. Nooit mogen wij de strijd opgeven – in geen enkel gebed, op geen enkele dag. Dan zullen wij spoedig de overwinning behalen.”

Johannes Beukelman, De Zaligmaker geboren, gebonden, 77 blz., € 7,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 97890-336-2988-4. In de serie “Graankorrels” verschijnt dit boekje als nr. 7. Het bevat twee preken van Beukelman.

De eerste preek gaat over Lukas 2:8-12 'De kerstboodschap aan de herders' en de tweede preek over Johannes 3:16 'Gods grote en oneindige liefde'. Johannes Beukelman werd op 1 maart 1704 te Hoorn geboren. Hij studeerde in Leiden theologie. Hij is predikant geweest in de volgende plaatsen: Driehuizen en Zuid-Schermer (1726), Alblisserdam (1728), Zierikzee (1730), Hoorn (1737), Rotterdam (1749) en 's-Gravenhage (1750). Hij was vurig Oranjegezind. Op 17 augustus 1757 overleed hij te 's-Gravenhage na een ernstige ziekte. Hij bracht geen onnodige geleerdheid of uitweidingen op de preekstoel. Zijn preek bestond uit een korte inleiding, een uitleg van de tekst in enkele punten en een toepassing, waarin hij inging op de onderscheiden zielsgesteldheid van de leden der gemeente. We willen enkele dingen doorgeven uit de toepassing van de eerste preek. Beukelman zegt dat de geboorte van de Zaligmaker een oorzaak is van de allerhoogste blijdschap waarover het hart van een gelovig zondaar van vreugde dient op te springen. Die vreugde geldt niet alle mensen. Het is nodig tot erkenning van de genadeloze en verloren staat te komen. Anders kunnen er nooit de juiste werkzaamheden zijn ten opzichte van de Zaligmaker Christus. Dan spreekt Beukelman overtuigde zondaren en zondaressen aan. "Al weegt het pak van uw zonden nog zo zwaar, al is het nog zo groot, al hebt u het nog zo lang gedragen, Hij is ten volle genegen om het van u af te nemen, en u in genade aan te zien en Zich over u te ontfermen. Dan spreekt hij zwakgelovigen aan: "Hij regeert u. Uw geloofsleven kan wel dor, mager en kwijnend zijn. Ja het kan wel schijnen of Hij u voor een tijd verlaten heeft. Hij zal zorg dragen en het zo leiden dat alle dingen voor u ook medewerken ten goede. Hij zal u tegen alle geweld van in- en uitwendige vijanden bewaren. Het kan wel gebeuren dat de satan u met vurige en vreselijke pijlen beschiet en u verschrikkelijk kwelt. Dit kan een tijd lang, zelfs veel jaren achtereen

aanhouden. Maar geen nood, hij kan u niet van Christus rukken!" De preek besluit met de volgende woorden: "Ware begenadigden, wij roepen het u allen toe: Tracht in uw beroep, waarin u door Gods voorzienigheid gesteld bent, ijverig en getrouw werkzaam te zijn, zoals deze herders deden. Waak ook aanhoudend in de dienst van uw Zaligmaker. Wees blij en verheugt u in de God van uw heil. Vrees niet, wat u ook ontmoeten of overkomen mag. U, die hier in waarheid in deze Zaligmaker Christus de Heere, gelooft en u verblijdt, zult straks ook eeuwig in Zijn gemeenschap u zalig verblijden." Aanbevolen.

Ds. P. den Butter, Wijsheid in sprekende beelden, gebonden, 136 blz., € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2204-0. De ondertitel luidt: "Het lesboek van Agur". Eerder schreef ds. P. den Butter over Spreuken 30 in ons blad 'Bewaar het Pand'. De auteur weet de Schrift uit te leggen en toe te passen op het hedendaagse leven en op het geestelijke leven. Een goede zaak dat deze artikelen nu in boekvorm verschenen zijn. Terecht wordt in het voorwoord opgemerkt dat het lezen van een heel hoofdstuk uit het Spreukenboek meestal niet veel nalaat. Daarom is het een goede zaak dat kleine gedeelten worden gelezen, om er dan verder met behulp van dit boekje verder over te mediteren. De wijsheid die van beneden is, bewaart ons niet voor de zonde. De wijsheid die van Boven is doet wijken van het kwade. Die wijsheid komt voort uit de vreze Gods en doet wandelen en leven in de vreze Gods. Om ons aan te sporen die wijsheid te zoeken werd dit boekje geschreven waarin veel behartenswaardige zaken aan de orde worden gesteld waarbij lijnen worden doorgetrokken naar onze tijd. Iets ervan willen we doorgeven. Op blz. 85 en 86 lezen we aangaande 'Spoorloze zonde': "Zo zijn er trouwens allerlei zonden die we het liefst spoorloos zouden willen maken, zodat niemand erachter komt. Het kwaad dat wij in het heimelijk bedrijven moet ook maar liever

geheim blijven. Is het zo ook niet met diefstal? Doen kinderen ook niet meer dan eens dingen waarvan ze niet graag zouden willen dat hun ouders het weten? Maar heel speciaal is dit wel het geval op het terrein van zonden tegen het zevende gebod. Of moet ik zeggen dat dit het geval wás? Vroeger was het wel zo, maar nu liggen de dingen wat anders. In onze tijd lijkt het wel alsof men in sommige kringen trots is op de zonden die in deze sfeer bedreven worden. Men durft er openlijk voor uit te komen. Tot in de hoogste kringen toe. Hoe meer iemand op dit gebied aan zonde gepresteerd heeft, hoe indrukwekkender zijn staat van dienst... Velen weten van geen schaamte meer. De overspelige vrouw wist haar mond allang niet meer af. En de man die een meisje versierd heeft, doet geen enkele poging meer om zijn sporen uit te wissen. Vele gewetens zijn op dit punt geheel afgestompt en het besef dat we voor alles wat we gedaan hebben in het gericht zullen moeten verschijnen, is bij velen absoluut verdwenen." De mieren worden in hun ijver tot voorbeeld gesteld. De mieren verzamelen in de zomertijd voedsel voor de wintertijd. De auteur vergelijkt de zomertijd met de levenstijd van de mens. Als de dood komt is de genadetijd voorbij. Dan lezen we op blz. 107 en 108 "En is er ook al niet veel tijd verloren gegaan? Als we daar eens aan denken, hebben we dan geen reden om ons te schamen? Hoe lang hebben we als een onvruchtbare vijgenboom de aarde onnuttig beslagen? En hoeveel tijd hebben we nu nog over? Of moeten we zeggen: Hoe weinig tijd? O, wat is het belangrijk om bereid te zijn en de zaken in orde te hebben als de dood komt! Ga tot de mier. Leer van dat schepsel wat ware wijsheid is. God geeft nog voedsel voor onze ziel. Heden is het te verkrijgen. Laten de mieren ons dan aansporen om er gebruik van te maken. Misschien zouden we er toch eens echt voor moeten gaan zitten om te zien hoe de mieren ijverig bezig zijn om hun onmisbare voedsel te vergaderen."

J. Mastenbroek, Geen onheil zal de stad verstoren, gebonden, 235 blz., € 19,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten. ISBN 978-90-331-2253-8. De ondertitel van dit keurig verzorgde boek luidt: "Uit het leven van Hubertus Schreuders." De auteur heeft een duidelijk beeld getekend van dhr. Schreuders die voor Veen en omgeving van grote betekenis mocht zijn. De naam van Hubertus Schreuders is vooral verweven met de Gereformeerde Gemeente

Vele bewijzen van meeleven ontvingen we ter gelegenheid van onze twee jubilea. Schriftelijk, telefonisch of persoonlijk feliciteerde u ons. Heel, heel hartelijk dank daarvoor.

"Het zijn de goedertierenheden van de Heere dat we niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben genomen; ze waren elke morgen nieuw. De trouw van de Heere is groot".

Daarom: "Gij, mijn ziel, loof Gij Hem bovenal".

De zegen van de Heere voor het nieuwe jaar. De grote dag is weer dichterbij gekomen!

Nunspeet, december 2009.

ds. en mevr. Van Zonneveld.

van Veen. In 1921 ging Schreuders met vrijwel de gehele gemeente vanuit de Gereformeerde Kerken naar het verband van de Gereformeerde Gemeenten. Motief was de liefde tot de Schriftuurlijk-bevindelijke waarheid. Jarenlang heeft hij als ambtsdrager mogen dienen. Ook in de burgerlijke gemeente mocht hij een grote plaats innemen. De Heere had hem een helder verstand en gaven gegeven. Veel gegevens zijn nagespeurd en verwerkt in het boek. Schreuders had kleine gedachten van zichzelf. Hij zag ook op tegen de dood. Tegen een mede ambtsbroeder en zielenvriend zei hij dienaangaande: "Huibert, we zien er allebei zo tegenop, maar het kon wel eens gebeuren dat we er zijn voordat we er erg in hebben!" Beiden zijn in hun slaap overleden. Uit brieven die achterin het boek zijn opgenomen blijkt de geestelijke legering van Schreuders. We lezen op blz. 195 "Ik ben nog nooit zo gelukkig geweest, als toen ik Hem in het oog kreeg, van Zijn Lieve Vader gezalfd en bekwaam gemaakt om een verloren, onwijs, schuldig volk met God te verzoenen. Toen was het maar: Jezus is 't alleen, waar mijn hart gaat heen, naar dien Levens Vorst, mijne ziele dorst. Maar och vriendin, dat ben ik nu kwijt in de dagelijkse oefeningen en uitgangen, en nu wordt ik zoo duidelijk gewaar, als ik de vrucht mis, dan komt alles nog op losse schroeven te staan. Toen kreeg ik gisteren in 't gesprek met Willempe nog een blikje op Hem, en toen mogt ik noch zeggen: O lieve Heere Jezus, als Hij al de eere maar krijgt, dan ben ik eeuwig tevreden. Maar een uur later klopt mijn hart weer, en zeg ik, wat heb

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 10 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

ik durven uitdrukken. O, dan ben ik weer zoo bang dat ik mij bedriegen zal voor de eeuwigheid, dat er nog een verborgen grond van bedrog onder mijn werkzaamheden ligt, daar ik niet aan ontdekt ben, en moet dan weer dikwijls zuchten: och, Heere, ontdek me toch maar, tot aan de fundamenten toe..." We hebben het boek met interesse en belangstelling gelezen.

Zorg dichtbij

Waar u ook woont,

Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Stichting steun
**Messias
belijdende
Joden**

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:

Ds. G. Bouw

Tel.: 0172 - 470040

E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift

op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevond
of verenigingsavond